

København, d. 12.08.2015

Vedr. høring i forbindelse med udarbejdelse af forslag til tillæg nr. 7 til lokalplan nr. 310 Teglværkshavnen

Københavns Museum har modtaget materiale vedrørende ovennævnte startredegyrelse og har foretaget en gennemgang af sagen.

Tillægget omhandler især den såkaldte "Pladehallen". Nærværende tillæg vil således muliggøre fjernelse af tagplader og vægelementer (porte og murede gavle) for at lade hallens gitterspærkonstruktion stå tilbage som "et markant vidnesbyrd om områdets historie". Der skal, så vidt det kan ses, bygges boliger inde i konstruktionen – med fælles tagterrasser og "begrønninger, overdækninger, solceller eller lignende tiltag."

Pladehallen er bygget 1961, som en del af jernvirksomheden Lemvig-Müller & Munch. Virksomheden har eksisteret på stedet siden 1916 og har i 100 år præget området med en mangfoldighed af forskellige bygninger til produktion, administration og velfærdsbygninger, som marketenderi, folkebygning m.m. De fleste af disse bygninger er nedrevet, og der er således ikke andre rester af – eller spor efter – produktionen.

Da gitterspæret er ret spinkelt, vil hal-bygningen ikke stå særlig markant efter fjernelse af yderbeklædning – især ikke, da hallen formentlig (som tilladt efter en tidligere lokalplan) bliver mere end halveret.

Arkæologi og historie

Det aktuelle lokalplansområde ligger på en moræneflade, som er dannet af en gletcher under sidste istid. Da isen smeltede, var Danmark og Sverige landfast, indtil ca. 7.000 år f.Kr. hvor vandstanden begyndte at stige, og Øresund opstod. Den nye kystlinje lå en del længere inde i landet, end den gør i dag – omkring Enghavevej, øst for Vestre Kirkegård, for foden af Valby Bakke, jf. Fig. 1.

Landskabstypen, der bød på rige fiskemuligheder samt jagt i de bagvedliggende skove, er kendt som yndet opholdssted bl.a. for stenalderens befolkning om sommeren. Dette afspejles også i de arkæologiske fund fra sten- og bronzealder i området, og særligt ved stranden syd for Enghavevej og på bakkeøen ved vore dages Mozart Plads, hvor den største kendte stenalderboplads i København er beliggende.

Lokalplansområdet ligger umiddelbart ud for den gamle kyst på den såkaldte lerplade, jf. Fig. 2. Området/strandarealerne blev fra begyndelsen af 1870'erne inddæmmede til lergravning. Pga. udbygningen af brokvartererne omkring København var der stor efterspørgsel efter tegl og mørtel. Frederiksholm Tegl- og Kalkværker flyttede til og kom hurtigt til at grave ler i hele området.

Sydhavnen var på daværende tidspunkt et stort fladvandet område, som var nærmest usejlbart med større skibe. Pga. af pladsmangel i København var der et ønske om at lave en ny industrihavn. Mulighederne for øget handel og industri, som 1. verdenskrig medførte, fik i 1916 Havnevæsenet til at slutte kontrakt med Frederiksholm Tegl- og Kalkværker om udbygning af en havn på

værkets arealer, og således blev Teglværkshavnen etableret 1917-20. De eksisterende ler- og kalkgrave, som ikke længere var rentable til teglværksdrift, var velegnede til havneformal og særligt tørdokker, og ganske hurtigt blev Sydhavnen udbygget.

Frederiksholms havnevej var oprindeligt en del af Frederiksholmshavnen. Dansk kabelfabrik opførte et bygningskompleks i 1917. I 1986 spærredes Frederiksholmsløbet af jernfabrikken Lemvigh-Müller & Munck ved opfyldning.

Teglhølm blev dannet i 1918-20 ved opfyldning fra udgravningen af det 7 m dybe Teglværksløb. Den nordøstlige del blev dog først opfyldt i 1920-40. Teglhølm var oprindeligt en ø forbundet med Sjælland via Teglhølmstroen, indtil Teglhølmkanalen blev opfyldt i 1982-83.

På den gamle havbund under den påførte jord er der et potentiale for at finde levn efter den tidlige jægerbefolknings bosættelser samt spor efter aktiviteter, der relaterer sig til kystnære aktiviteter i senere forhistorisk og historisk tid. Disse spor kunne fx omfatte udsmidslag, fiskeruser, vragdele o.l.

Hvis der ved jordarbejder i forbindelse med anlægsarbejder påtræffes arkæologiske levn, skal Københavns Museum kontaktes omgående. Museet skal dernæst vurdere, om levnene er af en sådan karakter, at museet vil indstille til Kulturstyrelsen, at der udstedes påbud om midlertidig standsning af arbejdet i henhold til lov om museer mv. §26 (beskyttelse af jordfaste fortidsminder). Københavns Museum står, som Kulturstyrelsens repræsentant, til rådighed for en vurdering af kommende anlægsarbejder med henblik på at afklare behovet for en arkæologisk forundersøgelse forud for anlægsarbejdets begyndelse. En arkæologisk forundersøgelse vil kraftigt reducere risikoen for en uplanlagt, midlertidig standsning af arbejdet.

Med venlig hilsen

Inger Wiene
Museumsinspektør
Københavns Museum
iwiene@kff.kk.dk
3328 4205

Rikke Simonsen
Museumsinspektør
Københavns Museum
rikke.simonsen@kff.kk.dk
5171 4547

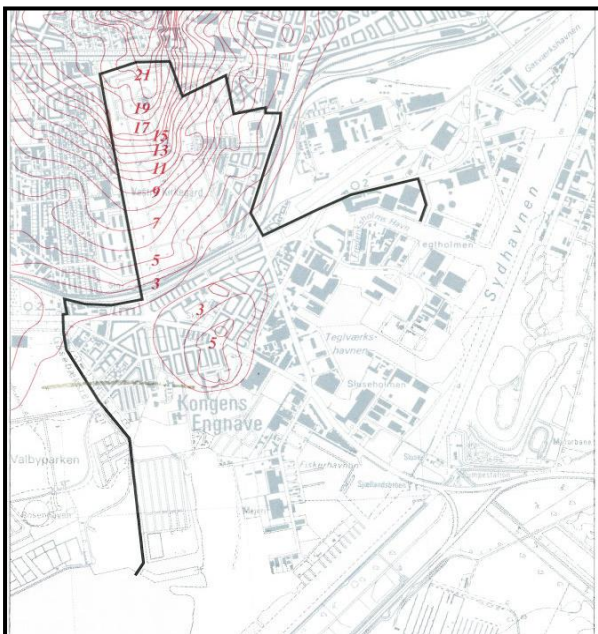

Fig. 1. Kort over Kgs. Enghave med højdekurver fra 1850, som viser områdets terrænform. Fra Bydelsatlas Kgs. Enghave 1993, s. 5.

Fig. 2. Udsnit af Generalstabskort fra 1854. Bemærk lerpladen øst for Frederiksholm. Fra Bydelsatlas Kgs. Enghave 1993, s. 6.